

ZSIGOVITS LÁSZLÓ HOZZÁSZÓLÁSA

Kovács Gábor előadásához

Tisztelt Konferencia!

A törvényi háttér megteremtésével, az EU-s elvárások körvonalazódásával, hazánk jól érzékelhető biztonsági érdekei alapján egyre világosabbá válik a Határőrség helye, szerepe a rendvédelemben, jól behatárolható a feladatrendszere. Kialakulóban van a végleges létszámigénye, előre látható a technikai fejlesztés mennyiségi és minőségi trendje. Mindezek alapján már elvégezhető az az elméleti kutatómunka, amelynek nyomán a határőrizet elvi meghatározása, fogalomrendszere kimunkálható.

Az elméleti kutatómunka elvégzését nem nélkülözheti sem a bevetés-irányítás eredményes működtetése, sem az illegális migrációt ellenőrző háló kialakítása, mivel mindkét problémakört egésszében, egységes rendszerében kell vizsgálni. Ehhez hozzátartozik az elméleti kutatómunka, amely egyrészt irányul a megváltozott helyzetben a határőrizetre ható törvényszerűségek feltárására, majd erre alapozva a korszerű határőrizeti elvek kidolgozására, másrészt magának a bevetés-irányítás és a migrációs háló elméletének a megalkotására.

Az elvi kérdések pontosítása a tanintézetek oktatási tevékenységében is fontos alapelvül szolgál a korszerű képzés folytatásához.

A politikai, gazdasági környezet változásainak határőrizeti hatásai életre keltettek néhány törvényszerűséget, amelyek kihatnak a határőrizeti elvekre. A korszerű határőrizeti elvek megvalósítása szükségessé teszi a tevékenységrendszer pontosítását, néhány fogalom újragondolását.

A legfontosabb fogalmak már a határőrizeti törvényből behatárolhatók. A törvény azt sugallja, hogy a határőrizet a határrendészetből, a hatáskörbe utalt bűnüldözési feladatokból és a határvédelemből tevődik össze (Hör. tv. 2. §, Hör. tv. 22. §). A törvény 22. §-ából az olvasható ki, hogy a határrendészet az államhatár őrzését, a határforgalom ellenőrzését, a határrend fenntartását és az egyéb államhatárral kapcsolatba hozható rendészeti tevékenységeket foglalja magában. A schengeni anyagok tanulmányozása során az a gondolat támadhat, hogy határellenőrzés fogalma az államhatár őrzésének és a határforgalom ellenőrzésének szolgálati tevékenységeit takarhatja le. (A finn anyag alapján másként is értelmezhető).

Környezetünket, a főbb világeseményeket figyelemmel kísérve megállapítható, hogy vannak olyan állapotok, feltételek, léteznek olyan kialakult körülmények, amelyek jól definiálható, a határőrizetre kiható folyamatokat indítanak el, amelyek törvényszerűségként jelennek meg. Ilyen törvényszerűségek például: *A nemzetközi migrációs főirányban, általánosságban a teljes határszakaszon várható jogsértő tevékenység, amelynek konkrét helye, időpontja, végrehajtási módja függ a jogsértő cselekményt elkövetni szándékozókna az egyes területek őrzési intenzitásáról való információszerzési lehetőségétől, az elkövetési*

potenciálok kiépíthetőségétől, az elkövetést segítő vagy leplező lehetőségek kihasználhatóságától.

Ez a törvényszerűség közvetlenül maga után von egy másikat.

Ha a határőrizeti rendszer felderíthető, a jogsértő cselekmények mindig akkor és ott következnek be, amikor és ahol leggyengébb a határőrség jelenléte, legalacsonyabb az őrzés-technikai színvonal.

A külvilág előtt rejtett tevékenységnek is vannak, a létezésére utaló, felfedhető nyomai, amely a következő törvényszerűségben lát napvilágot.

Minden szervezett jogsértő folyamatnak vannak az egész életciklusában megnyilvánuló sajátos jellemzői, mellékhatásai, kísérő jelenségei, amelyek jól kategorizálhatók, azonosíthatók, a külvilág számára érzékelhető elemeket tartalmaznak.

A korszerű elektronikai eszközök rendszerbe állítása is generál egy törvényszerűséget.

Az érzékelés távlatainak kiterjesztésével nő a realizálás szervezettségének, információtechnológiai szintje emelésének az igénye.

A megváltozott körülmények között ható törvényszerűségek alapján kimunkálható – az eddig kikristályosodott klasszikus elvek mellett – néhány új, korszerű határőrizeti elv, amely alapját képezi a tevékenységrendszernek. Többek között ilyenek: *Tudásalapú határrendészet elve; Jogsértést elkövetők számára sztochasztikus helyzet megteremtésének elve; Állandó határrendészeti operatív információ képzési állapot fenntartásának és a gyors reagáló képesség megteremtésének elve; Változás felismerés, jogsértő cselekmény jelenlétére utaló jelek, áruló nyomok folyamatos keresésének, kutatásának, kategorizálásának elve; A jogsértő folyamatok térben és időben folyamatos kutatásának, akadályozásának elve, a jogsértő folyamat teljes életciklusában; A tudati munka és az információk alapján az elektronikai berendezések, az erők és eszközök egységes rendszerben való alkalmazásának elve; Az emberi érzékszervi funkciók kiváltásának elve elektronikai eszközökkel ott, ahol a feladatok ellátása nagy létszámot vagy felelősségteljes helytállást igényel, ugyanakkor a személy tévedése, felelőtlenége, megvesztegethetősége súlyos működési zavarokat okozhat; Az integrált szervezeti információrendszer és az adatfúzió elve; Digitális illetékességi terület (határterület) elve.*

A klasszikus és az új helyzetnek megfelelő elveket egységes rendszerben kell alkalmazni, mivel ellenkező esetben párhuzamos tevékenységek alakulnak ki, az egyes folyamatok nem tudnak egymásról, összefüggések rejtve maradnak. Csak egy példát említve, ha nem érvényesül „Az integrált szervezeti információrendszer és az adatfúzió elve; Digitális illetékességi terület (határterület) elve”, akkor a migrációs háló nem lesz hatékony, mivel a rendőr, a határőr járőr, a bűnügyi és felderítő információja megmarad a saját területén, ezt más nem tudja hasznosítani.

Dr. Virányi Gergely előadásához

Tisztelt Konferencia!

A rendészet tudomány akkor lesz képes kifejlődni, ha megtaláljuk a tudományterületre jellemző törvényszerűségeket. Ha vannak olyan törvényszerűségek, amelyek még nem funkcionálnak más tudományterületen, de esetünkben ki tudjuk őket mutatni, ezzel bizonyíthatjuk egy új tudományterület kifejlődését. Például a szociológiától elhatárolhatóan létezik-e rendészeti szociológia? Elfogadható-e az a nézet, hogy létezik

olyan tudomány, amely más tudományok speciális kérdésköreit kutatja (köztes tudomány), a jogtudományból a büntetőjogot, a történelem tudományból a hadtörténelmet stb. tekinti tárgyának.

A fogalomalkotás problematikájánál felvetődik a „rendvédelem tudomány”, „rendészet tudomány” kifejezés. Azt is vizsgálnunk kell, hogy ez lefedi-e az általunk leképzett tevékenységekört. Például a tűz oltása, a gátak építése melyik fogalomba fér be? A „védelem tudomány”-nak van-e létjogosultsága, ez bontható-e egy fegyveres ország védelemre (hadtudomány), egy rend védelemre, valamint egyéb védelmi tevékenységekre?

Még egy gondolat a demilitarizáláshoz. Jó értelemben közelítsük meg ezt a kérdést. A csendőrség nem volt katonai szervezet, de tekintélyét, tartását nagy mértékben a komoly katonai kiképzésének köszönhette. A határőr járőr tevékenysége sok tekintetben eltér a rendőr járőr tevékenységétől. Amíg a rendőr járőr általában településekben, illetve közutakon teljesít szolgálatot, addig a határőr járőr többnyire terepen hajt végre feladatot. Továbbá a fegyveres embercsempészek feltűnésével a határőr járőr tevékenysége inkább tartalmazza az egyes harcos és a rajharcászat elemeit, mint a rendészeti jellemzőket.

A megnevezésünkkel kapcsolatban is van egy megjegyezni valóm. Nagyon szép szó a „határőr” szó, amelynek van tekintélye, romantikája. Aki a határőrségnél töltötte sorkatonai idejét, az mind büszke arra, hogy ő határőr volt. Mi öreg bakák, szeretnénk pár év múlva határőrként nyugdíjba menni, nem pedig határrendészként vagy határrendőrként.

Köszönöm a figyelmet.